

OPPTRAPPINGSPLAN FOR PSYKISK HELSE

- **Evaluering 2006/2007**
- **Strategier 2008 – 2011**

Peter Daniel Aune, rådgiver/prosjektleder
Karsten Rye/Helse-Rehabilitering
Kjell Hugo Dybwik/Staupshaugen verksted
Odd Håpnes/Kultur
Per Tore Sandsaunet/Pleie og Omsorg

Gunvor Galaaen/Innvandretjenesten.
Marit Aksnes/Barne- og familietjenesten
Britt Thodesen/ brukerrepr. Mental Helse
Guri Vågøy Reitan/brukerrepr.Mental helse

1. Innledning

En god psykisk helse er grunnleggende for ethvert menneske, fordi dette er en viktig faktor for å kunne bære motgang og kriser som de fleste av oss møter i løpet av livet. Dårlig psykisk helse medfører store omkostninger for den enkelte og samfunnet, først og fremst i form av personlige belastninger – men også i form av store kostnader for samfunnet ved behandling, sosiale tjenester, sykefravær, uføretrygd og tapt arbeidsinnsats. Samlede årlige utgifter anslås å overstige 30 milliarder kroner pr. år i Norge, alle aldersgrupper tatt i betraktning.

Overordna målsetting for arbeidet med Opptappingsplanen for psykisk helse 1998 – 2008 er å bidra til å redusere forekomsten av psykisk sykdom i befolkningen ved å redusere antall nye syke og ved å redusere de negative konsekvensene av psykisk lidelse for den enkelte. Videre er vektleggingen av forebyggende tiltak sentralt i satsingen. Årsakene til psykisk sykdom er sammensatte, dermed må også tiltakene betraktes i en sammensatt og helhetlig sammenheng.

2. Nasjonale mål og prioriteringer

Rundskriv IS-1/2007/IS-1/2008 gir en samlet oversikt over sentrale innsatsområder rettet mot kommunesektoren, og er beskrivende for hvilke nasjonale mål og prioriteringer som er gitt knyttet til Opptappingsplanen. Det er i arbeidet med lokal plan tatt utgangspunkt i de signaler som der er gitt, for i størst mulig grad å ivareta nasjonale mål og prioriteringer på en best mulig måte.

Det er og har vært en forutsetning for Opptappingsplanen at tildelte midler skal knyttes både til rehabilitering og forebygging, og barn og ungdom skal ha minimum 20% av tilskuddene. Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse [”...sammen om psykisk helse...”](#) skisserer 100 tiltak som oppsummering av ulike strategier nedfelt i ulike stortingsmeldinger.

Videre har St prop 63(1997-1998) bl.a. følgende føringer for arbeidet med tiltak for voksne:

”Kommunenes innsats bør særlig rettes inn mot mennesker med alvorlig eller moderate psykiske lidelser og særlig vektlegge:

- *tilfredsstillende bolig med tilstrekkelig bistand.*
- *mulighet til å delta i meningsfulle aktiviteter, om mulig sysselsetting*
- *mulighet til å delta i et sosialt fellesskap og unngå sosial isolasjon*
- *nødvendige og tilpassede helse- og sosialtjenester*

Videre settes det fokus på følgende: (jfr D. Høybråten/ ”Rådslag 2003”)

- *intensivering med individuelle planer*
- *prioritering av statlige tiltak for kompetanse vikling*
- *støtte- og selvhjelpsgrupper for mennesker med lettere og moderate psykiske lidelser*
- *utrede og etablere kompetansenettverk og kompetansesenter for psykisk helse i kommunen*

3. Kommunale mål og prioriteringer

I Levanger er det satset både på forebygging, helsefremming og rehabilitering i tillegg til å vektlegge sammenheng i tilbudene/tiltakene for den enkelte.

Videre har kommunen satset på arenabygging ut fra at mange i målgruppen er sosialt isolerte. Noen av tiltakene har forankring i flere enheter/fagmiljø for å sikre bred faglig basis ved planlegging og gjennomføring.

Det er dokumentert positiv sammenheng mellom kulturdeltakelse, mestring og helse, og Levanger er en toneangivende kultur- og helsekommune i Norge. Evalueringen av den norske kultur- og helsesatsingen viste spesielt gode erfaringer innenfor psykisk helse (Baklien, Carlsson, NIBR-rapport 2000:11 *Helse og kultur*)

Av andre forhold nevnes at vi vil ha økt fokus på positiv integrering av flyktninger/ asylsøkere. Erfaringene viser at flyktninger/asylsøkeres behov i større grad må ivaretaes slik at deres psykososiale situasjon ikke blir til hinder for integrering i det norske samfunnet. Videre vil vi i større grad ta hensyn til at Levanger er en studentby med en stadig mer sammensatt studentgruppe (1600 studenter) samt at kommunen er vertskommune for Sykehuset Levanger som har psykiatrisk avdeling. Stadig flere foretrekker å bosette seg nært sykehuset dersom noen i familien har psykiske problemer.

Skolehelsetjenesten, helsestasjon for ungdom, barnevern og PP-tjenesten melder om et økende behov for rådgivning og tiltak i forhold til barn og unge med psykiske problemer. For å styrke den tverrfaglige kompetansen på dette området, er det ansatt en psykolog som skal samarbeide tett med disse tjenestene, med psykiatritjenesten i kommunen og med spesialisthelsetjenesten.

3.1 Planarbeid/organisering

Levanger kommune har f.o.m. 1998 fulgt opp med årlige handlingsplaner, siste gang vedtatt i Samkommunestyret 24.januar 2007. Oppfølging av planene i Levanger er ivarettatt av en gruppe bestående av et utvalg ledere for noen av de aktuelle enheter som har ansvar for tiltakene i kommunen – i årene 2005 -2006 i et samarbeid mellom Verdal og Levanger i Samkommunen. Det er et godt samarbeid mellom enhetene for å ivareta helhet i tjenestetilbudet. Den gruppen som har ansvar for utvikling av den kommunale planen for opptrappingsarbeidet innen psykisk helse, har en bred faglig sammensetning. Både barn og familie, helse og rehabilitering, innvandrer-tjenesten og kultur inngår. Gruppen er supplert med to representanter fra brukersiden i samarbeid med Mental helse.

3.2 Brukermedvirkning

I Levanger blir brukermedvirkning ivarettatt i planarbeidet gjennom at både bruker og pårørenderepresentant fra Mental Helse deltar. Videre er kommunen inne i et utprøvningsprosjekt i samarbeid med Kommunenes Sentralforbund i [Effektiviseringsnettverket](#) vedr. bruker- og pårørendeundersøkelser 2.hvert år på tjenester(i dag hovedsaklig innen pleie- og omsorg og skole). Oktober 2006 mottok kommunen et forslag fra Ressurssenteret for Omstilling(RO)på systematisk spørreundersøkelse som kan benyttes innen psykisk helsearbeid. Dette forslaget er tilpasset vår kommune med tanke på å lage et system som

ivaretar bruker- og pårørendes tilbakemeldinger på tjenestene innen psykisk helse i Levanger i fremtid. Videre har vi i vår kommune gjennomført en utprøving av metoden ”[Bruker-Spør-Bruker](#)”, som også er en evaluering og tilbakemeldingsarena for kvalitetsikring av tjenestene. Det er ellers fortløpende brukermedvirkning og hyppig periodisk evaluering og brukerråd med brukerne, gjennom dialog mellom tjenesteytere og tjenestemottakere evt. pårørende i og på de ulike møtearenaer(”*Tjudduren*”, hjemmebesøk, temakvelder i samarbeid med organisasjoner m.m.). Annet eksempel på dette er månedlig brukerråd/”Husmøte” ved *Kontakten*, hvor brukerne gir tilbakemelding på tilbudet og tjenestene som ytes.

3.3 Samarbeid/koordinering

”Det forebyggende psykososiale arbeidet skal styrkes . Det er viktig å få til et helhetlig, sammenhengende og kvalitativt godt tjenestetilbud tilpasset den enkeltes behov”
(Rundskriv fra Sosial- og helsedirektoratet 30.10.2002)

Tiltakene omfatter både forebygging , helsefremming og rehabilitering både for barn, unge og voksne, noe som er i tråd med opptappingsplanens intensjon. Ulike enheter samarbeider om dette arbeidet. I de konkrete tiltakene vil forebygging, helsefremming og rehabilitering henge sammen, og mye av den totale ressursinnsatsen går til finansiering av tjenester innenfor psykisk helsevern som koordineres av enhet Helse og Rehabilitering. Enheten ivaretar også koordinerende funksjoner i samarbeid med 2.linjetjenesten, inkl. DPSene, NAV, og andre.

Det er inngått avtale med Helseforetaket Sykehuset Levanger, som beskriver samarbeid og ansvaroverfor spesialisthelsetjenesten(Basisavtalen).

4. Kultur og helse

Vi har høstet meget gode erfaringer gjennom samarbeidet innen kultur og helse (HELKUL). Kultur og helse har som mål å bruke kulturelle virkemidler i det forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende arbeidet samtidig som kulturens egenverdi skal ivaretas. En viktig målgruppe for satsingen har vært personer knyttet til psykisk helsevern og innenfor forebyggende folkehelsearbeid. Satsingen forutsetter faglig samarbeid i kommunene og Levanger er en av de ledende kommunene på feltet i Norge. Kommunen har ivaretatt en nasjonal knutepunktsfunksjon for sentrale myndigheter i perioden 2000-2003 (*Det nasjonale knutepunktet for kultur og helse*) Kommunen viderefører deler av knutepunktets opprinnelige oppgaver gjennom bevilgninger fra Sosial og helsedirektoratet.

Levanger kommune har gjennomført mange tiltak knyttet til denne tenkningen og utviklet metoder og samarbeidsmåter gjennom internt samarbeid samt samarbeid på regionalt og nasjonalt plan.

Kultur- og helsearbeidet har dokumentert klare sammenhenger mellom kultur og helse, og en positiv effekt på mestring, sosial deltakelse og livskvalitet.

Sentralt i bruken av midler fra opptappingsplanen for psykisk helse er at midlene utløser andre midler og positive krefter i nærmiljøet. Gjennom opptappingen søker vi å styrke arbeidet med utvikling av *fellesarenaer*.

5. Rapport fra enhetene – pågående tiltak/evaluering/tilskudd 2007

Det gjennomføres årlig evaluering av pågående tiltak for å vurdere effekt, evt opphør eller videreføring. Dette gjennomføres i regi av arbeidsgruppen for opptappingsplanen, hvor aktuelle enheter ved enhetsleder avgir rapport til gruppa. Rapportene er vedlagt planen i egne vedlegg, men forsøkt oppsummert i dette kapittelet – sammen med formidlet behov for 2008.

5.1 Rapport vedr. tiltak for bruk av psykiatrimidler ved enhet Helse Rehabilitering

I enheten er tjenesten innenfor psykisk helsevern lagt til tiltaksavdelingen. Her samarbeider fagpersonell om å legge til rette tiltak innefor hele fagfeltet. Til sammen har vi ca 7 årsverk som spesielt arbeider innen fagfeltet psykisk helsevern.. Vi har et bredt samarbeid med de andre enhetene.

Spesielt vil vi nevne ”KONTAKTEN” - et dagsenter som er et sosialt og kulturelt treffsted for personer med psykiske lidelser. Ca. 50 personer er registrert som brukere av sentret. Pr. i dag jobber det to personer direkte knyttet til sentret til sammen 1,75% st. Senteret har i januar 2007 flyttet inn i nye lokaler i Kirkegata, som er bedre tilpasset tilbudets aktiviteter og rombehov. Et annet tiltak man har jobbet med er GRØNN OMSORG(”Inn på tunet”). Dette er tiltak som er etablert ved hjelp av midler knyttet til psykiatri satsingen.

• Bistand i bolig, boveiledning/psyk. Sykepleie/hjemmetjenester/miljøarbeid og lignende	3 020 000
• Dagsenter ” Kontakten ”	808 000
• ” Grønn Omsorg ”	480 000
• Lege tilgjengelig 1 dag/uke	94 000
• Tilskudd Mental Helse	50 000
• Tiltak RUS/miljøarbeid	338 000

Ingen tiltak opphører. Tilskudd støttekontakter voksne overført Pleie og Omsorg i 2007.

Samlet tilskudd Helse/Rehab 2007: 4 790 000

5.2 Rapport vedr. tiltak for bruk av psykiatrimidler ved enhet Barn og Familie(BAFA).

A. Psykososial satsning i barnevernet.

- 60% stilling for hjemmekonsulent i familier med psykososiale/sammensatte vansker
- 80% stillingsressurs koordinator familieråd/nettverksbaserte møter
- Forebyggende tiltak for å styrke arbeid i familier hvor barn har sammensatte vansker og/eller hvor foreldre har psykiske problem. Det jobbes systematisk i aktuelle familier med å styrke foreldrekompetanse og bedre situasjonen i hjemmet for barnet.
- Arbeid med opplæring og gjennomføring av familieråd/nettverksbaserte møter.
- Avsatte midler til innleie av ekstern koordinator i familieråd.
- Arbeid med ”Barn i krise”/ressursgruppe for overgrepssaker.

Tilskudd: 265 000

B. Helsestasjonsvirksomhet for barn/ungdom, samt flyktninger:

- Helsestasjon for ungdom (20% stilling)
- Skolehelsetjeneste i VG skole (80% stilling)
- Flyktningkonsultasjoner i helsestasjon (20% stilling)
- Ung mor/barn-gruppe

Tilskudd : 448 000 + 85 000

C. Støttekontakter for barn og unge

Tilskudd: 64 000(Kostraført i Pleie- og Omsorg/Avlastningsenheten)

D. ”BAPP”Barn av psykisk syke foreldre

- **Tiltak for barn av psykisk syke foreldre- tidligere ”BAPP-prosjektet”**

Tiltaket er først drevet som et utviklingsprosjekt i samarbeid med Forebygging og Oppvekst og BUP. Opplæring gjennom BUP. Prosjektet avsluttet sommeren 2003- etter svært positiv evaluering. Tiltaket er nå videreført som en del av vårt tjenestetilbud. Arbeid med rekruttering, info og gjennomføring av barnegrupper og foreldrekontakt.

Tilskudd : 80 000 Barnevern
Tilskudd : 80 000 Helsestasjon

E. Ressursteam- og generell styrking av skolehelsetjenesten i kommunen.

Etablering av faste multifaglige ressursteam ved den enkelte skole. Teamene inngår en fast samarbeidsavtale med skolene mht. tidsbruk, rolle og innhold. Styrket samarbeid innad i teamene. Forutsetter felles kompetanseheving og møtetid. Faste kontaktpersoner opp mot skoler som ikke har ressursteam/skolehelseteam. Tomatis –metode er en spesielle lytte/oppmerksomhetstrening for barn med kommunikasjonsvansker.

Tilskudd : 120 000 Barnevern
190 000 Helsestasjon
90 000 PPT

F. Hjemmekonsulent i flyktning- og innvandrerrfamilier

Hjemmekonsulent til Råd og veiledning og modell-læring i flyktningefamilier vedr. grensesetting og oppfølging av barn med særskilte behov.

Tilskudd: 200 000

G. Felleskurs ”Barn i Krise”

Kurs for ansatte i skoler og barnehager, i regi av enhet Barn og Familie.

- 2005: Omsorgssvikt ”Kari Killén”
- 2006: Seksuelle overgrep mot barn
- 2007: Krisepedagogikk i skole og barnehage

Tilskudd: 35 000

H. Webster-Stratton – ”De utrolige årene”-Førskolemodellen

- Hjelp til familier med utfordrende barn i førskolealder. Foreldreveiledning ved hjelp av film, samtaler og direkte veiledning. Foreldrekurs. WS er et nasjonalt satsingsområde innenfor Opptappingsplanen for psykisk helse
- LP-modellen. Opplæring av PP-ansatte i modellen.

Tilskudd: 250 000

Samlet tilskudd BAFA 2007: kr 2 153 000

Tilskuddet til kommunepsykolog vil bli begrenset brukt, da ansettelse kom på plass sent på året. Ca 200 000 av dette vil bli overført til annen aktivitet. Tas opp som egen sak når regnskap behandles.

Ingen tiltak opphører.

5.3 Rapport vedr tiltak for bruk av psykiatrimidler 2006 innen Pleie- og Omsorg Distrikt Sør

Miljøarbeider knyttet til boliger/bofellesskap for mennesker med psykiske lidelser ved Skogn Helsetun.

Samlet tilskudd Distrikt Sør 2007: 1 020 000

Ingen tiltak opphører.

5.4 Rapport vedr tiltak for bruk av psykiatrimidler 2007 innen Pleie- og Omsorg Distrikt Nord/Sentrum –Ytterøy og Nettet - Frol

- 1. Etablering av bofellesskap for personer med psykiske lidelser i Verdandes vei.**
Tiltaket innebærer botilbud i nær tilknytning til miljøbase samt personalbase for tjenesteytere som yter tjenester til personer med psykiske lidelser.
- 2. Veiledning til tjenesteytere overfor tjenestemottaker med omfattende bistandsbehov og utfordrende atferd.**

Veiledning i forhold til tjenester overfor person(er) med omfattende bistandsbehov og utfordrende atferd. Det var tidligere etablert en gruppe som mottok veiledning fra 2.linjetjenesten.. Tjenestemottaker(es) sin utvikling samt omstendigheter i det miljø tjenestemottaker(e) lever i gjør at tett veiledning av tjenesteytere vil være nødvendig for å kunne gi de ytelse lovverket gir føringer for.

- 3. ”Smørblomstveien”/forsterket botilbud for rusmisbrukere.**
Medio 2002 kom man i gang med etablering av et forsterket botilbud for ”lettere rusmisbrukere(hovedsakelig alkohol!), som et integrert tilbud innen hjemmebasert omsorg Distrikt Nord. Dette er et botilbud hvor man har en mer tilstedeværende tjenesteyting, samt aktiviteter tilpasset målgruppen. Tilbudet er åpent for at brukere fra Distrikt Sør også kan delta, men at man i hvert enkelt tilfelle da må avklare mengde ”annen hjemmetjeneste” som må suppleres. Det betyr at man både har ansatte som spesifikt knyttes til aktiviteten fast gjennom stedlig tilstedeværelse samt supplerer med kompetanse etter behov fra hjemmetjenesten for øvrig.

4. Støttekontaktordning for barn/unge og voksne.

Samlet tilskudd Distrikt Nord 2007: 1 130 000 kr

Ingen tiltak opphører.

5.5 Rapport vedr. tiltak for bruk av psykiatrimidler 2006 ved enhet Kultur

A. Kultur og Fritidsassistenter

Til drift av Tjuddurn, som er ukentlige turer med instruktører både fra kulturenheten (friluftsinstruktør) og fra helse og rehabilitering (psykiatriske sykepleiere). Tiltaket ivaretar tverrfaglig samarbeid. Gjennomført 48 dagsturer med til sammen 35 registrerte deltakere fra psykisk helsevern. Både tung og lettere psykiatri. Formålet er å øke egenkompetansen og mestringsevnen for hver enkelt knyttet til sosial trening og gjennom friluftsliv. Varierte turmål Planlegging og gjennomføring av tiltakene i Tjuddurn skjer i nært samarbeid med deltakerne på turene og det legges stor vekt på å synliggjøre, aktivisere og videreutvikle den kompetansen hver enkelt innehar.

Meget positiv tilbakemelding fra deltakerne, pårørende og hjelpeapparatet.

Nært samarbeid med Kontakten, dagsenter for psykisk helsevern i Levanger sentrum.

Ivaretar samarbeid med Distrikt Nord, som det er behov for å videreføre og styrke – ikke minst i forhold til nye Breidablikktunet for eldre og syke

Tilskudd: 370.000

B. Mestringsprosjekt

Kulturarbeid for og med barn på Hegle og Halsan skole samt Dagali og Momarka barnehage. Skapende aktivitet, kunst og kultur som virkemiddel for å øke mestringsevnen for barn i forebyggingssammenheng med psykiske lidelser, samtidig som kulturens opplevelsesverdi blir ivaretatt. Samarbeid med HiNT, Røstad om ekstern evaluering. Arbeid i en hel 1. klasse på Hegle som planlegges fulgt i 7 år. Fagsamling og undervisning hver torsdag. Stor etterspørsel etter tjenester. Behov for skolering innenfor helsefeltet og styrket samarbeid mellom kultur-, skole- og helsetjenesten

Tilskudd: 410 000

C. Tilskudd lag og foreninger

Tilskudd til lag og organisasjoner som tar på seg et spesielt arbeid knyttet til enkeltpersoner innen overbygningen psykisk helse. Avtale med ca 20 lag og foreninger fra barneteaterlag til trekk- og brukshundklubben på Levanger. Hovedvekt på helsefremming og rehabilitering knyttet til personer som allerede har vært i kontakt med psykisk helsevern, men også som forebygging i forhold til barn og ungdom med behov for spesiell oppfølging. Arbeidet er knyttet til kultur- og fritidsassistenter på kulturenheten. Noe av ressursene går til arenabygging for lag og foreninger som åpnes for personer med behov for spesiell tilrettelegging, og noe går til støttetiltak opp mot virksomheten for friluftgruppen Tjuddurn, eks bidrag fra Levanger Trekk- og brukshundskubb. Det åpne

ungdomstiltaket ”Halloi i Levangerhallen” startet oktober 2003 i samarbeid med Judoklubben. Positiv evaluering av tiltaket som gir stor effekt i forhold til ressursbruk.

Tilskudd: 160 000

D. Senter for Frivillighet

Etablering og drift med mål om å ivareta gruppen psykisk syke med aktivitet og tiltak, hvor en kan ta oppgaver i forhold til den ressurs man kan bidra med.

Tilskudd: 240 000

E. Kunstfaglig kompetanse til styrking av etablerte tiltak

Tiltak innen musikk, drama og billedkunst, for å styrke selvfølelse og mestring og derigjennom den mentale helse. Utgjør i hovedsak lønn til kunstfaglig utøver innen skole. Barna velges ut av lærer i skolen, og det bygges aktivitet rundt barna på en måte som gjør at de ikke stigmatiseres.

Tilskudd: 140 000

F. Utviklingsarbeid ”musikk, helse og aldring”

Eget prosjekt i samarbeid med HiNT, Levanger VGS og musikkterapeut Audun Myskja, med mål om å implementere kunnskap hos tjenesteytere og pårørende som bidrar til å håndtere avvikende atferd med nye virkemiddel(her:musikk/sang) – se egen [prosjektplan](#).

Tilskudd: 450 000

G. Ungdomshus i Levanger

Forebyggende arbeid gjennom etablert møteplass i Levanger by.

Tilskudd: 200 000

Samlet tilskudd Kultur 2007: kr 1 970 000

Ingen tiltak opphører.

6. Nye tiltak og økonomifordeling av midler 2008

Sentralt i arbeidet står følgende strategier gjengitt i kommunens overordnede kommuneplan:

- Kommunens tjenester skal bistå innbyggerne slik at de får et liv med aktiv deltakelse, medbestemmelse og trygghet
- Barn og unge skal i heim, skole og fritid sikres trygghet, tillit og omsorg slik at de utvikler evne til samspill, samhandling og personlig vekst.
- Utbygging innenfor eldreomsorgen, slik at mennesker som ikke lenger kan ta ansvar for eget liv og helse får reelle valgmuligheter i forhold til ønske om tjenester i egen bolig eller institusjon.
- Alle skal kunne leve under trygge forhold og ha mulighet til et aktivt liv i egen bolig.
- Arbeidet med Levanger som antirasistisk kommune skal pågå kontinuerlig
- Den enkelte skal leve i et trygt nærmiljø med mulighet til å utvikle og utnytte egne evner både på det sosiale og yrkesmessige plan.
- Levanger kommune satser på å oppnå status som "trygt lokalsamfunn" etter de standardkrav som er gitt av Verdens helseorganisasjon (WHO)
- Bidra til utvikling av nettverk innenfor lokalsamfunnets rammer bl.a ved å bygge videre på "Kultur gir helse-prosjektet i Levanger" (HELKUL).

Det er en forutsetning for opptappingsplanen at tildelte midler skal knyttes både til rehabilitering og forebygging, og barn og ungdom skal ha minimum 20% av tilskuddene. Midlene til *barn og ungdom* kan nyttes til:

- Utbygging av psykososiale tjenester og kultur og fritidstiltak for barn og unge som har eller er særlig utsatt for psykiske problemer eller lidelser.
- Styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten med vekt på psykososialt arbeid og etablering av helsestasjon for ungdom

Levanger benytter pr 2007 > 20% av tilskuddet til barn og ungdom.

Ut over videreføring av pågående aktivitet, er følgende økt satsning vektlagt for 2008:

- Styrke kompetanse med miljøarbeidere innen miljørettede tiltak rettet mot rus- og psykiatri (Sosial og Psykiatritjenesten/Helse-Rehab). Etablert i 2007 med halvårsvirkning. Dette innebærer at man for 2008, må avsette midler til helårseffekt av dette tiltaket.
- Styrke kompetanse og flerfaglighet, samt muligheter for tidlig intervensjon ved ansettelse av kommunepsykolog ved avd. helsestasjon i Barne- og familietjenesten (BAFA). Ansettelsen er et viktig ledd i utviklingen av helsestasjon i retning "familiesenter". Tiltaket er anbefalt fra statlig hold i opptappingsplanen. Ansettelse gjennomført siste halvdel av 2007, og stillingen må finansieres med helårseffekt for 2008.
- Styrke tjenester/bemanning overfor mennesker i egen bolig eller i bofellesskap, samt styrke Støttekontakttjenesten (Pleie- og Omsorg).
- Videreføring av gode forebygging- og samarbeidstiltak skole – og styrke arenatenkning gjennom kunstfaglige pedagoger (Kultur).
- Det planlegges brukerundersøkelser som verktøy for å styrke systematisk brukertilbakemelding.
- Styrke samarbeidet mellom enhetene, samt med spesialisthelsetjenesten - for å få bedre sammenheng i tilbudet for den enkelte ("sømløst samspill").

Levanger kommune mottok for 2007 kr 11 063 000,- i øremerkede tilskudd innenfor opptrappingsplanen for psykisk helse (1998-2008). Med utgangspunkt i en styrking på 2 mill kroner er følgende satsning prioritert for 2008:

FORDELING AV PSYKIATRIMIDLER - LEVANGER KOMMUNE - 2008:

Aktivitet:	Ansvar	Funk:	Budsjett 2007	Nye tiltak 2008	Budsjett 2008	Merknader:	Oversikt over stillinger:
Tilskudd til foreninger:	3160	2340	50 000		50 000	Tilskudd til Mental helse	
Kontakten - stillinger:	3160	2340	600 000		600 000	1,75 årsverk miljøarbeidere	Miljøarbeider Randi Wanderås (100 %)
Kontakten - driftsutgifter:	3160	2340	158 000		158 000	Husleie, strøm, driftsutgifter	Miljøarbeider Solfrid Donjem (75 %)
Kontakten - inventar og utstyr	3160	2340	50 000		50 000	Videreutvikling av Kontakten	
Kompetanse - kontakten:	3160	2340	26 000			Fordeles fra fondsmidler 2006	
Delsum - funksjon 2340:			858 000		858 000		
Grønn omsorg:	3160	2730	480 000		480 000	Delfinansiering Grønn omsorg	
Delsum - funksjon 2730:			480 000		480 000		
Kompetanse - helse-rehab:	3160	2540	15 000			Fordeles fra fondsmidler 2006	
Miljøarbeider	3160	2540	250 000	150 000	400 000	Økning til 100 % stilling	Nyansettesle i 100 % stilling
Psykiatriske sykepleiere:	3160	2540	2 770 000		2 770 000	6,0 årsverk som psykisk helsearbeider i ressursbasen	Psyk. Helsearbeider Ketil Fjerdingen Psyk. Helsearbeider Bjørn Golimo Psyk. Helsearbeider Heidi Hammer Psyk. Helsearbeider Gunn Elin Nyvik Psyk. Helsearbeider Sissel Kjesbu Psyk. Helsearbeider Kjellrun Myhre
Delsum - funksjon 2540:			3 020 000		3 170 000		
Helsestasjon rus - legetjeneste	3160	2430	94 000		94 000	Lege helstasjon rus (20 %)	Lege Martin Leangen Herje (20 %)
Tiltak mot rus:	3160	2430	338 000		338 000	Miljøarbeider rusprosjektet	Miljøarb- Svein Olav Skogstad (100 %)
Delsum - funksjon 2430:			432 000		432 000		
SUM HELSE-REHAB:			4 790 000	150 000	4 940 000		Sum Helse-Rehab: 9,65 årsverk

Barn i krise	3108	1200	35 000		35 000	Kurs - stillingsandel	
Webster Stratton	3108	1200	230 000		230 000	Familieveiledningsprogram	
Webster Stratton kompetanse	3108	1200	15 000			Fordeles fra fondsmidler	
Delsum BAFA - adm (3108)			265 000		265 000	2006	
Psykososial satsing	3114	2440	265 000		265 000	Stillingsandeler i	
Ressurs-team skole/ BAPP:	3114	2510	200 000		200 000	Barnevernet	Kurator Guri Røstad (80 %)
Hjemmekonsulent:	3114	2510	200 000		200 000	Hjemmekonsulent	Miljøarb. Hilde Svendgård (50 %)
Støttekontakter barn og unge:	3114	2510	64 000		64 000	Støttekontakter barn og unge	Kurator Janne Bjørnmelen (60 %)
Delsum barnevern (3114)			729 000		729 000		Støttekontakter: (30 % stilling)
Helsest./skolehelse flyktninger	3116	2320	448 000		448 000	Stillingsandeler	
Ressurs-team skole BAPP:	3116	2320	270 000		270 000	helsesøstertjen.	Helsesøster Ingrid Lund (90 %)
Gruppe for utsatte mødre:	3116	2320	85 000		85 000	Utsatte mødre rus/	Helsesøster Tove Rian (80 %)
Kommunepsykolog	3116	2320	250 000	300 000	550 000	psykiatri:	Helsesøster (20 % stilling)
Helsesøster - psykisk helsevern	3116	2320		50 000	50 000	Økning til 100 % stilling	Psykolog i 100 % stilling
Delsum helsestasjon (3116)			1 053 000		1 403 000	Team helsestasjon ungdom	Helsesøster (15 % stilling)
Ressurs-team skole BAPP	3117	2020	70 000		70 000	Videreføring - del 2	
Tomatis-metode:	3117	2020	16 000		16 000	Levanger	
Innføringsklasse Frol oppvekst:	3117	2020	20 000		20 000	Pedagogprogram	
Delsum PP-tjenesten (3117)			106 000		106 000	W.Stratton	
SUM BARN- OG FAMILIE:			2 153 000	350 000	2 503 000		Sum barn- og familie: 4,40 Årsverk

Kompetanse Distrikt Sør	3830	2530	55 000			Fordeles fra fondsmidler 2006	
Bemanning psyk.boliger:	3833	2540	1 020 000	950 000	1 970 000	Bemanning + driftsmidler ved Psykiatriboliger Skogn helsetun	Miljøarb. Vegard Granaune (20 %) Miljøarb. Wenche Tørring (82,7 %) Miljøarb. Sissel Skilbrigt (47,18 %) Miljøarb. Berit Jørås (47,18 %) Miljøarb. Sissel Skilbrigt (47,18 %) Miljøarb. (vakant stilling) - 19,10 %
SUM DISTRIKT SØR:			1 020 000	950 000	1 970 000		Sum Distrikt Sør: 2,70 årsverk
Boligtiltak Verd./ Eplehagen	3812	2540	990 000	250 000	1 240 000	Miljøarbeidertjeneste i bolig	Miljøarbeider Dagfinn Jessen (100 %)
Samhandling mellom ansatte og andre samarbeidsinstanser			100 000		100 000		Miljøter. Jon Gunnar Storstad (100 %) Miljøterapeut Knut Lie (50 %)
SUM DISTRIKT NESSET - FROL:			1 090 000	250 000	1 340 000		Sum Distrikt Nesset: 2,50 årsverk
Støttekontakter	3815	2540	40 000	200 000	240 000	Støttekontakter	Tilsvarer 0,2 årsverk
SUM DISTRIKT SENTRUM - YTTERØY:			40 000	200 000	240 000		Sum Distrikt Sentrum: 0,2 årsverk

Kompetanse kulturetaten	5000	3830	15 000			Fordeles fra fondsmidler 2006	
Delsum kulturadministrasjon:			15 000				
Mestringsprosjektet	5030	3830	410 000	100 000	510 000	Kunstfaglige pedagoger i kulturskolen og skoler/ barneh.	
Delsum mestringsprosjektet:			410 000		510 000		
Drift av Tjuddurn	5480	2330	370 000		370 000	Tjuddurn friluftsgruppe	Knut Fredriksen (70 % stilling)
Tilskudd lag og foreninger	5480	2330	160 000		160 000	Tilskudd, husleie + driftsmidler	
Senter for frivillighet	5480	2330	240 000		240 000	Senter for frivillighet	
Kunstfag. Kompetanse	5480	2330	140 000		140 000	Kunstfaglig kompetanse	
Delsum helse- og kultur:			910 000		910 000		
Musikk, helse og aldring (Myskja-prosjektet)	5481	2330	200 000		200 000	Utviklingsarbeid musikk, helse og aldring	
Ungdomshuset i Levanger	5493	2310	450 000		450 000	Bemanning daglig leder og driftsmidler Ungdomshus	Daglig leder Vagleik Aaring (75 %)
SUM KULTURENHETEN:			1 970 000	100 000	2 070 000		
SUM ORDINÆR TILDELING:			11 063 000	2 000 000	13 063 000		SUM: 21,10 ÅRSVERK

7. Psykisk helsearbeid 2009-2011

Det øremerkede tilskuddets størrelse for 2008, vil bli formidlet gjennom rundskriv IS-1/2008 fra SHDir. Dette rundskrivet er ikke mottatt pt., men man kan likevel som et utgangspunkt beregne tilskuddet for årene 2007 og 2008 over opptappingsplanen slik jfr. rundskriv 27.6.06 fra SHDir:

Tilskudd 2008   Settes lik øremerket tilskudd 2007 påplussset veksten i kroner i tilskuddet fra 2005 til 2006.

For den enkelte kommune vil innlemming av tilskuddet til det psykiske helsearbeidet i inntektssystemet 2009, ikke få vesentlig betydning for den økonomiske rammen (med forbehold om endringer i kriteriene). Ved innlemming av øremerkede tilskudd i inntektssystemet, er etablert praksis å fordele overgangen til ramme etter inntektssystemets nøkkel over fem år.

Som planforutsetning for 2009, 2010 og 2011 legges til grunn den generelle forventede veksten i kommunens inntekter for disse to årene. Dette innebærer at veksten for psykisk helsearbeid antas som for øvrige tjenester som finansieres gjennom frie inntekter

8. Andre utfordringer ikke økonomisk prioritert

- Vurdere fast kriseberedskap/vaktsystem jfr kriseplan. (Barn i Krise er opprettet som ny kriseberedskap for barn/unge).
- Vurdere tiltak for og med innvandrere inn i eksisterende tiltak og med utgangspunkt i deres spesielle situasjon.
- Tilrettelagt botilbud for ”målgruppen”. Revisjon av boligsosial handlingsplan i 2007.
- Videreutvikle gode tiltak for målgruppen i samarbeid med NAV(aktivitet/sysselsetning).
- Styrke samhandling med spesialisthelsetjenesten. I dette ligger det også et samarbeid med Psykiatrisk klinikk ved Sykehuset Levanger. Evt. gjennom prosjekt?
- Utvikling av arena og nettverksbygging - gjennom etablering av Senter for Frivillighet der medvirkning, deltakelse og sammenhandling mellom kultur og helse vil stå sentralt.

9. Avslutning

Planen er et resultat av en prosess, hvor arbeidsgruppen har hatt 3 møter førjulsvinteren 2007. Det har vært en god prosess, med viktig kommunikasjon og informasjonsutveksling mellom ulike fagfelt, og ikke minst overfor brukerrepresentasjonen i gruppa. Dette vil også bidra til økt forståelse og samarbeid på tvers mellom enheter, og bedre kvalitet på tjenester ut mot brukerne.